

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulum V. Quæsitum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

2. *Qua Ecclesia mancipia, & quomodo alienari possint?*

utiles esse videntur, alibi se utilis exte-
ceant.

¹ Notandum primò, Donatio, quæ Ecclesia fit, censetur facta causâ pietatis, & pro remedio animæ. *argum. hujus cap. & c. requisisti 15. de testamentis.*

Notandum secundò, Mancipia sive servi Ecclesiæ vendi non debent, nisi fugitivi sint. *c. fugitivi 54. causa 12. q. 2.* Debet autem hoc in casu venditor patefacere vitium mancipij, sicuti & aliarum mercium vitia, si occulta sint, alioquin competit emptori actio redhibitoria, si patefacto sibi vitio empturus non fuisset, vel actio, quantò minoris, seu ad restituendam pretij partem, si nihilominus empturus fuisset, sed minore pretio, sicuti explicavi *lib. 3. tra. 4. c. 17. n. 14. & 15. & tradit Abb. hic n. 2. addens n. 4.* quod venditor vitium occultum mercis clarè, & specialiter exprimere debet, & non sub involuto verborum ponere, ita, ut emptor verè inesse non existimet.

Notandum tertio, Eleemosyna unius, seu largitio pia Ecclesiæ facta occasionaliter sæpe fit peccatum alterius: quod maxime his nostris sæculis accidit, quando piæ fundationes majorum, à posteris infestantur, minuuntur, auferuntur.

CAPITULUM V.

Quæsitum.

PARAPHRASIS.

Cùm in Concilio Turonensi prohibita esset commutatio dignitatum, quæsitum fuit, an idem de præbendarum commutatione intelligi deberet. Respondet Papa generaliter tenendum, quod præbendarum commutationes de jure fieri non possint, præsertim præmissa partium pactione, quippe, quæ circa spiritualia, aut spiritualibus annexa, Simoniam continet; sin autem Episcopus necessarium esse duxerit, potest is personas de loco in alium locum transferre, ut quæ uni loco minus

SUMMARIUM.

1. *Præbenda, & beneficia Ecclesiastica permutari non possunt, partium tantum consensu.*
2. *His auctoritatem præbere, si utilitas aut Ecclesiæ necessitas requiratur, ad Episcopum pertinet, aut eos Prælati, qui Episcopali auctoritate sunt præditi.*

Notandum primò, Præbendæ, & beneficia Ecclesiastica non possunt permutari partium conventionione. Imò ejusmodi pactiones tanquam Simoniacæ prohibentur *hic & c. ult. de pactis.* Ratio est, quia beneficia Ecclesiastica sine auctoritate superioris Ecclesiastici licite obtineri non possunt *c. 1. de regulis juris in 6.* Quo cum non pugnat, quin partes inter se tractare possint de permutatione faciendâ, dummodo et ipsi pro rata, seu firma non habeant, sed al superioris consensum & auctoritatem dirigant *secundum gl. in clement. unius v. volentibus hoc tit. & docui lib. 4. tra. ult. c. ult. §. 5.*

Notandum secundò, Ad Episcopum, vel Episcopali auctoritate præditum prælatum spectat permutationes beneficiorum ex causa utilitatis, vel necessitatis instituire; non item ad alios, tamen si jus conferendi habeant. Ita *Innoc. hic And. n. 5. Imola n. 6. Gl. cit. Clement. v. conferuntur.* Verum tamen eorum, qui jus præsentandi, eligendi, aut conferendi habent, consensus requiri debet, prout *Joann. And. & Gl. in tit. Clement. monent, & docui lib. 4. tra. 2. c. 17. n. 7.*

Facilius etiam institui potest permutatio si eam partes petant, vel utro consentiant, etiam propter ipsarum commodum, quippe quod saltem indirectè redundabit in Ecclesiæ utilitatem, dummodo ea aliud passura non sit incommodum; sin autem Ecclesiæ utilitas, vel necessitas postulet, quia v. g. par-

parochus, alijsve beneficiarius propter odium contractum apud plebem, vel Magistratum utilis futurus non putatur, Episcopus proprio motu permutationem instituire potest *argum. hujus c. ubi id docet Abb. n. 8. Imola n. 6. & argum. c. nisi 10. de renunciatione, ubi id Innocentius docet.*

CAPITULUM VI.

Ad quaestiones.

PARAPHRASIS.

In quadam diocesi duae erant Ecclesiae Conventuales habentes singulae parochiam sibi unitam: has duas parochias Religiosi permutare volebant propter vicinitatem majorem, sed quia una earum uberioris proventus habebat, idem Conventualis Ecclesia, sive Monasterium, cui suberat, postulavit, summam aliquam pecuniae superaddi. Quaestum fuit, num id liceret: respondet Clemens III. permutationem parochiarum per se, ac seorsim faciendam esse, & contractum permutationis possessionum, cum refusione pecuniarum, quatenus unius parochiae possessiones majoris valoris sunt, itidem per se, ac seorsim instituendum esse, ita, ut hi contractus non misceantur.

SUMMARIUM.

1. Etiam beneficia, quae in proprietatem tenentur, permutari possunt.
2. Non tamen possunt vendi.
3. Possessiones tamen illis annexae in aestimationem deduci possunt, praesertim cum de his contractus specialis fiat.

Notandum primò. Beneficia non tantum permutari possunt, si teneantur in titulum, sed etiam si teneantur in proprietatem. Ita *Hofst. & Abb. hic n. 2. & dixi de hoc in lib. 4. tra. ult. §. 5. q. 6.* Divertimodè autem Superioris consensus, seu auctoritas requiritur, prout bene notavit *Abb. n. 5.* si enim permurentur beneficia,

quae possidentur in titulum, requiritur Superioris auctoritas, quia beneficium sine Canonica institutione non obtinetur; si autem permurentur beneficia, quae habentur in proprietatem, tunc requiritur consensus, & auctoritas Superioris, sicuti ad quandam rei Ecclesiasticae alienationem, sicuti constat *ex tit. de rebus Ecclesiae non alienandis.*

Notandum secundò. Licet Ecclesiae, & beneficia, quae tenentur in proprietatem, ex causa justa utilitatis, & adhibitis solemnitatibus permutari possint, non tamen vendi, seu pro pretio dari. Ita *Gl. hic v. per se.* Ratio est, quia spiritualia non possunt pretio aestimari, aut comparari, ut hic, & *c. cum pridem 4. de pactis c. super eo 7. de transactionibus.* emptio autem & venditio sine pretio non est *§. item pretium. Instit. de emptione.*

Notandum tertio. Possessiones annexae Ecclesijs, seu beneficijs permutandis in aestimationem secundum se venire, atque vendi possunt ex causa justa, & adhibitis solemnitatibus, eò quòd temporales sint, & pretio aestimabiles. Tamen si verò consultum sit, ac tutius ad vitandam Simoniae suspicionem, ut duo distincti contractus sub diversa verborum forma instituantur, quorum unus sit permutationis Ecclesiarum secundum se, alter verò permutationis, aut venditionis possessionum; sufficere tamen videtur, si fiat per modum unius contractus aequivalentis duobus, hoc modo, parochiam unam cum praedijs, & juribus adhaerentibus permutamus cum parochia, ita ut compensatio uberiorum proventuum nostrae parochiae fiat mille aureis numeratis.

CAPITULUM VII.

Cum olim.

PARAPHRASIS.

Magister S. & B. Archidiaconatum, & Praeposituram inter se permutarunt; ea causa coram delegatis iudicibus agitata fuit; postea verò coram Innocentio III.

in